

Inviterte til nødvendig tankesmi

Kan alle som har studert psykologi, snart kalle seg psykologer? Et samfunn i endring krever en psykologforening som tenker nytt.

TEKST OG FOTO:

Arne Olav L. Hageberg

PUBLISERT 5. desember 2009

LEDELSEN: Visepresident Rune Frøyland, kommunikasjonssjef Gøril Wiker, visepresident Aina Holmén, president Tor Levin Hofgaard og generalsekretær Ole Tunold møtte foreningens tillitsvalgte i Sandefjord 4.-5. november.

Det som på landsmøtet for to år siden var en rød klut for mange – å «dele» psykologifaget og departementskronene med mastere i psykologi – fremstår nå som et reelt alternativ, og kanskje en nødvendighet. Endringer som i stor grad ligger utenfor både Psykologforeningen og styresmaktens kontroll, krever pragmatiske løsninger.

Svar på utfordringer i tiden

Ekspedisjonssjef i Helse- og omsorgsdepartementet Mari Trommald var en av innlederne. Hun pekte på tre utfordringer som er formulert i Bjarne Håkon Hanssens samhandlingsmelding: Pasientens behov for koordinerte tjenester blir ikke møtt i dagens helsevesen. Det er for lite innsats for å begrense og forebygge sykdom og for mye ressursbruk sent i sykdomsforløpet. Og sist, men ikke minst, den demografiske

utviklingen kan true samfunnets økonomiske bæreevne. Det er med andre ord behov for å sikre kostnadseffektive løsninger. I denne sammenhengen kan det være relevant å minne om at en master i psykologi koster mindre enn en psykolog. Dette er også styresmaktene klar over.

Et sentralt tiltak fra departementets og regjeringens side for å løse de nye utfordringene er å styrke det psykiske helsevernet i kommunene. Hvilken rolle psykologer skal ha i dette er ikke fastlagt. Men de 20 millionene til psykologer i kommunene i fjorårets statsbudsjett, og de 30 millionene som er bevilget for 2010, lover godt for Psykologforeningens hovedsatsingsområde fra forrige landsmøte: Flere psykologer i kommunene. Foreningen fikk da også honnør fra både Otto Christian Rø fra Helsedirektoratet og Trommald fra Helse- og omsorgsdepartementet for at de tidlig hadde sett utfordringene komme, både når det gjaldt kommunesatsing og endringer i spesialistordningene. Da helseministeren tidlig i sommer varslet en gjennomgang av spesialistordningene, var foreningen allerede godt i gang med en gjennomgang og videre profesjonalisering. Visepresident Aina Holmén orienterte om dette arbeidet. Lokalavdelingene vil bli engasjert, blant annet i høringsrunder på utkast frem mot landsmøtet høsten 2010.

Runde bord og runde kanter

Årets lederkonferanse fulgte opp fjorårets nyordning, med de like under hundre deltakerne samlet rundt ni bord, med hver sin referent som skrev ned alt som ble sagt under debattene. Det var satt av god tid til idemyldring og diskusjon mellom innleggene.

Tonen under samlingen var avslappet og uformell, og alt tyder på at kravene fra landsmøtet 2007, om demokratisering i organisasjonen og en mer lyttende ledelse, er blitt tatt til følge. Den nye organiseringen av de årlige lederkonferansene kan sees som et verktøy for dette.

Det siste året har Psykologforeningens sekretariat også arrangert dialogmøter med ledelsen ved de fire utdanningsinstitusjonene for psykologer sammen med egne lokalavdelinger.

Utdanningsinstitusjonene var også godt representert under lederkonferansen. Dekana ved psykologisk fakultet i Bergen, Gerd Kvale, understreket at psykologers dispensasjonen fra det femårige utdanningsløpet (treårig bachelor + toårig master) har sin begrunnelse i kliniske oppgaver. Hun kunne fortelle at Psykologisk fakultet i Bergen var i ferd med å utarbeide en ny studieplan for psykologer som tydeliggjør den kliniske profilen på utdanningen.

Kvale understreket samtidig at dette innebar en prioritering. For å få plass til det som trengs i et mer klinisk rettet studium, må noe annet vike.

Profesjon i smeltedigelen

– Det er på tide å sette grenser for hva som skal inn i cand.psychol.-utdanningen – og rydde plass for masterutdanninger med psykologikompetanse, understreket hun.

Konklusjonen hennes ble at framtidens cand.psychol.-er bør kalles kliniske psykologer, mastere i arbeids- og organisasjonspsykologi bør kalles organisasjonspsykologer, og mastere med fordypning i pedagogisk psykologi bør kalles pedagogiske psykologer.

Hun så også for seg en Norsk Psykologforening med tre eller fire divisjoner, og at mastere bør få tilgang til relevante spesialiseringer.

Nyutnevnt instituttleder ved psykologisk institutt ved NTNU, Leif Edward Ottesen Kennair, sa seg enig i Kvaales analyse og konklusjoner.

Rolv Henning Mohn fra Psykologbistand var på sin side skeptisk til at psykologene helt og holdent skulle gi fra seg arbeids- og organisasjonspsykologien til masterne. Han understreket den kliniske arbeidspsykologiens unike faglige ståsted.

– Jeg hadde ønsket at klinisk arbeidspsykologi fikk en større plass i profesjonsstudiet. Enkelte ganger undrer jeg meg over den tilbaketrukne rollen psykologene inntar i organisasjonen de jobber i. De sitter på kontoret og er som nissen på lasset, uten en klar rolle i helheten.

Han etterlyste mer tydelige og serviceinnstilte psykologer, både i arbeidslivet, helsevesenet og ellers i samfunnet.

– Psykologene må være der folk lider, understreket Mohn.

Demokratisk utvikling

– Vi ble utfordret på å være premissleverandør for psykologifagets bredde. Vi ble dessuten invitert til et samarbeid om å utvikle og kvalitetssikre også andre universitetsstudier enn profesjonsstudiet, sa psykologforeningens president Tor Levin Hofgaard i en kommentar til psykologforeningen.no etter lederkonferansen. Han understreket videre at de har sett de samme tendensene på dialogmøtene med universitetene.

– Konteksten endrer seg uansett om vi mener dette er bra eller dårlig. Spørsmålet vi må stille oss, er om vi skal bli aktive aktører, eller om vi mener det beste er å sitte i ro, uttalte Hofgaard.

**«Det er på tide å rydde plass for
masterutdanninger med
psykologikompetanse. Mastere
bør få tilgang til relevante
spesialiseringer»**

Dekana Gerd Kvale

Det pågående arbeidet med et prinsippprogram for Psykologforeningen, som er en presisering av formålsparagrafen, gjorde et stort hopp fremover da det ble bestemt at en arbeidsgruppe med representanter fra lokalavdelingene skulle jobbe videre med et utkast frem mot høringsrunder på vårparten.

Demokratiseringen og forankringen i egen organisasjon er tydeligvis blitt mer enn et fagert løfte. Dette er viktig med tanke på at Landsmøtet 2010 ser ut til å kunne bli utfordret til å ta svært avgjørende valg for psykologenes fremtid her til lands.

Fire på gangen

1. Hvordan har årets lederkonferanse fungert som forberedelse til landsmøtet?

2. Opplever du å ha innflytelse?

3. Hvordan opplever du at foreningen møter nye krav fra omverdenen?

4. Har du hørt noe som overrasket deg?

5. Hva synes du om måten den nye ledelsen i foreningen gjør jobben sin?

Kirsti Sunde Hansen, Oslo lokalavdeling

1. Lederkonferansen satte fokus på aktuelle og interessante temaer som endringene i profesjonen, spesialistutdanningen og psykologisk lavterskeltilbud i kommunene. Jeg opplevde at konferansen fikk belyst hvilke diskusjoner psykologforeningen sentralt forholder seg til i forhold til disse temaene. Jeg likte spesielt godt måten konferansen ble organisert på, ved at vi fikk sitte i mindre grupper og diskutere i stedet for at all diskusjon skulle foregå i plenum. På den måten tror jeg flere personer blir hørt.

2. Foreningen sentralt har blitt en mer lyttende organisasjon, og nå er det mer dialog og prosesstenkning omkring hvert tema. Lokalt opplever jeg å ha stor innflytelse i den forstand at vi kan arbeide svært selvstendig med muligheter til å fordype oss i de sakene vi er spesielt interessert i.

3. Foreningen synes å ta på alvor de kravene som både myndigheter og samfunnet for øvrig har til oss som profesjon. Her er det viktig å være i dialog både med universitetene og myndighetene. Foreningen var for eksempel tidlig ute med å sette i gang en intern prosess for å evaluere spesialistutdanningen.

4. Faktisk, ja. Jeg ble litt overrasket over at universitetene har blitt så utrolig positive til mastergradsstudentene. Når dekana ved Universitetet i Bergen Gerd Kvale stiller et åpent spørsmål om det ikke er masterene i psykologi som kan jobbe med lavterskeltilbud i kommunene, da blir jeg veldig betenkt. Jeg innser at mine holdninger er helt utdatert i forhold til denne store diskusjonen. Jeg forstår jo fortsatt ikke hvorfor man ikke utdanner flere psykologer når det er dette samfunnet faktisk etterspør. Jeg forstår altså at det er økonomisk gunstig å ha mastergradsstudenter ved Psykologisk institutt/fakultet, men ut fra et faglig perspektiv er det mer vanskelig å forstå.

5. Jeg synes det fungerer veldig godt! Og hvis det er ting vi i lokalavdelingene ønsker å endre eller forbedre, så opplever jeg at det ikke er noe problem med å ta dette opp med ledelsen.

Krister Fjermestad, Bergen lokalavdeling

1. Den har fungert godt som landsmøteforberedelse. Vi har fått nye og viktige innspill til de mest sentrale spørsmålene. Det at problemstillingene blir tydeliggjort, og at man får diskutert såpass mye i grupper uten at ferdige svar presenteres, gir meg inspirasjon til hvordan diskusjonene kan gjennomføres lokalt frem mot landsmøtet.

2. Ja, og i mye større grad enn jeg hadde trodd da jeg ble medlem av lokalavdelingsstyret. Dette er blant de mest motiverende aspektene ved å delta aktivt i foreningen.

3. Jeg opplever en åpen forening som er mindre navlebeskuende enn før. Spesielt disusjonene om psykologers ofte manglende serviceholdning, brukermedvirkning og psykologrollen i forhold til psykologifaget var konstruktive. Utfordringene blir vel å konkretisere visjonene om åpenhet og dialog.

4. Jeg ble overrasket over at man brukte tid på å presisere detaljer som at et prinsipp-program skal inneholde «tekst og punkter». Jeg ble også overrasket over hvor mange deltakere som er opptatt av åpenhet i forhold til hvordan både psykologer og foreningen skal forholde seg til andre forvaltere av psykologifaget, som de med masterutdanning.

5. Jeg synes de gjør en kjempejobb. Det er veldig stimulerende å ha en ledelse som er så tilgjengelig både på telefon, mail, nett og i faktiske møter – og som er så fleksible i forhold til å møte lokalforeningene og bidra direkte til vårt arbeid. Dialogformen på konferansen bidrar også veldig til dette. Jeg prøver å avslutte med noen kritiske bemerkninger, men som relativt nyfrelst får jeg ikke helt taket på hva de skulle være akkurat nå.

Line Lysbakken, Hedmark lokalavdeling

1. Jeg har ikke vært på landsmøte tidligere, så det kan jeg ikke svare på.

2. Ja.

3. På en veldig bra måte. Både ved å fange opp signaler tidlig, være proaktive og opparbeide kontakter utenfor foreningen slik som politiske premissleverandører og andre viktige aktører som universitetene og KS.

4. Ja, det var mye nytt som jeg ikke var fullt klar over foregår både på universitetene og i foreningen.

5. Veldig bra. Aktiv, åpner Psykologforeningen utover og greier samtidig å aktivisere og engasjere stadig flere innad, virker det som. Nå gjelder det å spre denne arbeidsmåten utover til den store mengden medlemmer, som kanskje føler seg mer på avstand til det som skjer sentralt. For å løfte Psykologforeningen videre er det viktig å ruste opp og støtte tillitsvalgsapparatet lokalt på alle måter. Her tror jeg vi har et stort potensial. Det er veldig inspirerende å være tillitsvalgt i Psykologforeningen i disse tider. Håper stadig flere oppdager det!

Thor Johansen, Spesialistutvalget for organisasjonspsykologi

1. Meget eller særdeles bra! Det har vært en dialog mellom øverste ledelse og administrasjon i foreningen og oss deltakere. Avklarende og inkluderende er vel ordene for det.
2. Ja, fordi ledelsen opptrer lyttende og inviterer veldig sterkt til innspill!
3. Jeg opplever at foreningen er meget proaktiv, noe som også ble bekreftet av en av myndighetsrepresentantene som var tilstede!
4. Ja, det var mye helse, selv om en tredel av medlemsmassen ifølge Helsedirektoratets egne tall som ble presentert på konferansen, jobber med annet, og 100 prosent på det forrige ledermøtet svarte at de ikke ønsket at Psykologforeningen skulle utvikle seg til en ren «helseforening». Det er derfor viktig å ha formuleringer i dokumenter som utformes, for eksempel strategidokumentet som var oppe til behandling på lederkonferansen, som er slik at de virker inkluderende og ikke ekskluderende på store medlemsgrupper. Det som også var bra, er at masterne nå ikke er i et fiendebilde, men blir omtalt som utfyllende til oss psykologer.
5. Meget til særdeles bra, flott at vi har en slik ledelse!

arne.olav@psykologforeningen.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 46, nummer 12, 2009, side 1241-1243

TEKST OG FOTO:

Arne Olav L. Hageberg, Journalist og nettansvarleg i Psykologtidsskriftet